

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ОБЛІК У БАНКАХ

спеціальність	071 «Облік і оподаткування»	обов'язковість дисципліни	Вибіркова
освітня програма	Облік і оподаткування	факультет	економічних відносин та фінансів
освітній рівень	Перший (бакалаврський)	кафедра	обліку, аудиту та оподаткування

ВИКЛАДАЧ

Нестеренко Ірина Володимирівна

Вища освіта – спеціальність “ Облік і аудит ”

Науковий ступень - кандидат економічних наук 08.06.04 “ Бухгалтерський облік, аналіз та аудит ” (за видами економічної діяльності)»

Вчене звання - доцент кафедри обліку , аудиту та оподаткування

Досвід роботи –24 роки

Показники професійної активності з тематики курсу:

- авторка методичних розробок з обліку та оподаткування;
- співавторка навчальних посібників з обліку за видами економічної діяльності;
- співавторка тематичних публікацій;
- учасниця наукових і методичних конференцій, науково-дослідної роботи за господарсько-договірною тематикою та бюджетних НДР.
- член Ради Федерації аудиторів, бухгалтерів та фінансистів АПК України

телефон

0938705455

електронна пошта

irinaOnesterenko@gmail.com

дистанційна підтримка

Moodle

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	розуміння принципів обліку у фінансово-кредитних установах та формування сучасної системи знань з теорії і практики бухгалтерського обліку в фінансово-кредитних установах (банках)
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання.
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	розуміння змісту, завдань та принципів організації бухгалтерського обліку в банках, його цілі та специфіки ведення; сутності обліково-операційної роботи в банках, вимог до неї й побудови обліково-операційного апарату; класифікації банківської документації, організації документообігу в банках; особливостей Плану рахунків бухгалтерського обліку в банківських установах; складу показників фінансових звітів банків та принципів складання звітності (ЗК01, ЗК02, ЗК03, ЗК08, СЛ03, СК06, ПР02, ПР03)/ семінар здатність заповнювати й перевіряти первинні банківські документи; складати бухгалтерські проводки за допомогою балансових і позабалансових рахунків; відображати господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку банків; складати звітність банку (ЗК01, ЗК02, ЗК03, ЗК06, ЗК07, ЗК08, СК03, ПР02, ПР03, ПР05, ПР06, ПР08)/ практичні завдання розуміння принципів роботи банківської системи (функції банків, банківських ризиків та регулювання), можливостей програмного забезпечення для ведення обліку в банках (КЛІЄНТ-БАНК, SWIFT та інших), сучасних вимог до звітності та аналізу фінансової інформації в банківському секторі, що дозволяє ефективно взаємодіяти з регуляторами та зацікавленими сторонами, а також приймати обґрунтовані управлінські рішення на основі фінансових даних в умовах цифрової трансформації економіки та невизначеності бізнес-середовища (ЗК01, ЗК02, ЗК03, ЗК06, ЗК07, ЗК08, СК06, СК12, ПР02, ПР03, ПР05, ПР06, ПР08, ПР12)/ практичні завдання вміння складати та аналізувати фінансову звітність банків (оцінка фінансового стану банку, виявлення проблемних зон, прогнозування розвитку банку) (ЗК01, ЗК02, ЗК04, ЗК08, СК12, ПР05, ПР06, ПР08, ПР12) / індивідуальні завдання
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 12годин лекції, 18 годин практичні; модульний контроль (2 модулі); підсумковий контроль – залік
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	Згідно з навчальним планом

ДОПОВНЮЄ СТАНДАРТ ОСВІТИ І ОСВІТНЮ ПРОГРАМУ

Компетенції	<p>ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК03. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК04. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК07. Здатність бути критичним та самокритичним</p> <p>ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК11. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.</p> <p>СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.</p> <p>СК06. Здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій .</p> <p>СК12. Здатність реалізовувати функції інформаційної підтримки управління в умовах цифрової трансформації економіки та невизначеності бізнес-середовища</p>	Програмні результати навчання	<p>ПР02. Знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження.</p> <p>ПР03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.</p> <p>ПР05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.</p> <p>ПР06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.</p> <p>ПР08. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.</p> <p>ПР12. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування.</p>
--------------------	---	--------------------------------------	---

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. Формування облікової системи банку та основні принципи його діяльності.

Лекція 1.	Загальні основи і принципи бухгалтерського обліку в банках	Практичне заняття 1	Зміст, завдання та принципи бухгалтерського обліку в банках,; суть обліково-операційної роботи в банках, вимоги до неї й побудову обліково-операційного апарату; класифікація банківської документації, організація документообігу в банках; особливості Плану рахунків бухгалтерського обліку в банківських установах; синтетичний та аналітичний облік в банках; облік міжбанківських розрахунків.	Самостійна робота	Бухгалтерський баланс комерційного банку. Характеристика окремих статей балансу. Валюта балансу. Види балансів комерційного банку. Операційний день банку. Взаємозв'язок балансу з рахунком бухгалтерського обліку банк Бухгалтерський облік емісійних різниць у процесі первинного розміщення акцій Облік резервів банку. Облік операцій на рахунках клієнтів банку. Порядок формування аналітичних рахунків, призначених для обліку операцій на рахунках клієнтів банку. Облік овердрафту. Облік нарахування, сплати податку на прибуток і розрахунків з бюджетом за податками і платежами. Відображення зазначених операцій у системі фінансового та податкового обліку.
Лекція 2.	Облік капіталу, доходів і витрат банку	Практичне заняття 2	Основні принципи формування та характеристика капіталу комерційного банку. Порядок обліку операцій з формування статутного фонду до реєстрації комерційного банку за тимчасовим рахунком у регіональному управлінні Національного банку. Облік сум несплаченого зареєстрованого статутного капіталу банку, облік операцій щодо розрахунків з акціонерами за сплаченим статутним фондом. Бухгалтерський облік доходів і витрат банку за принципами міжнародних стандартів обліку.		
Лекція 3.	Облік касових та розрахункових операцій	Практичне заняття 3	Форми розрахункових документів для проведення безготівкових розрахунків України, порядок їх оформлення і приймання установами банків до виконання. Проведення розрахунків у системі електронних платежів "клієнт-банк". Розрахунки із застосуванням платіжних доручень. Розрахунки платіжними вимогами-дорученням, чеками, акредитивами. Порядок здійснення розрахунків векселями. Розрахунки по взаємному заліку заборгованості. Розрахунки платіжними вимогами без акцепту платників і безспірне списання коштів. Модульний контроль.		

Модуль 2. Відображення в обліку фінансово-господарської діяльності банку

Лекція 4	Облік депозитно-кредитних операцій банку	Практичні заняття 4, 5	Сутність депозитів. Класифікація депозитів за економічним змістом і термінами використання коштів. Активні і пасивні депозитні операції та відображення результатів їх проведення в обліку і фінансовій звітності. Облік активних депозитних операцій. Характеристика рахунків, що призначені для обліку активних депозитних операцій. Сутність і види кредитних операцій банків. Характеристика рахунків, що призначені для обліку активних і пасивних кредитних операцій. Принципи бухгалтерського обліку кредитів. Облік номіналу виданого кредиту.	Самостійна робота	Вплив методу виплати процентів на облік номіналу депозиту. Облік процентних виплат. Розрахунок нарахованих процентів за простою (номіальною) або складною (фактичною) процентною ставкою. Облікова політика банку щодо використання методу нарахування процентів за депозитними операціями. Облік операцій за овердрафтом, факторингових операцій. Особливості обліку операцій кредитування в разі консорціумної гарантії та документарного акредитива. Облік операцій застави. Облік сумнівних кредитів і резервів під кредитні ризики. Облік операцій з цінними паперами. Облік операцій з основними засобами та нематеріальними активами. Облік операцій з лізингу. Визначення фінансових результатів від звичайної діяльності. Визначення чистого прибутку (збитку) банку.
Лекція 5	Облік операцій в іноземній валюті	Практичні заняття 6,7	Порядок відкриття, ведення та закриття валютних рахунків. Характеристика рахунків, що призначені для обліку операцій в іноземній валюті. Документальне оформлення операцій в іноземній валюті. Облік придбання валюти на Міжбанківському валютному ринку. Облік операцій в іноземній валюті та міжнародних розрахунків. Облік операцій, пов'язаних з відкритою валютною позицією. Облік операцій з іншими платіжними засобами в іноземній валюті. Облік неторгових операцій в іноземній валюті. Переоцінка залишків іноземної валюти. Організація та порядок обліку валютно-обмінних операцій.		
Лекція 6	Фінансова звітність банків	Практичні заняття 8,9	Характеристика звітності банків та її користувачі. Мета подання звітності банками. Вимоги МСФЗ до складу та елементів фінансової звітності. Принципи підготовки фінансової звітності банків. Розкриття інформації у фінансовій звітності. Засоби забезпечення достовірності звітних даних. Підготовка облікових даних для складання фінансової звітності. Класифікація звітності банків. Особливості складання консолідованої фінансової звітності. Модульний контроль.		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000р.№ 2121-III. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121- 14#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text)
2. План рахунків бухгалтерського обліку банків України: Постанова Правління НБУ від 11.09.2017 № 89. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-04#n35>
3. Методичні рекомендації щодо відображення в бухгалтерському обліку операцій з цінними паперами в банках України: Рішення Правління від НБУ 01 жовтня 2020 року № 620-рш. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Decision_01102020_620-rsh
4. Правила бухгалтерського обліку операцій з акредитивами в банках України: Постанова Правління НБУ від 28 грудня 2019 року № 164. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_28122019_16
5. Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України: Постанова Правління НБУ від 04 липня 2018 року № 75. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_04072018_75 21. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України: Постанова Правління НБУ від 27 лютого 2018 року № 17. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_27022018_17
6. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України: Постанова Правління НБУ від 21.02.2018 № 14. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014500- 18#n653](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014500-18#n653)
7. Облік у банках: практ. посіб. /М. Ф. Огійчук, К.О. Утенкова.- 2-е вид., перероб. і допов. Х: ПЦ «Доміно», 2016. 187с.
8. Волкова І. А., Калініна О. Ю. Бухгалтерський облік у банках. Навч. посіб. 2ге вид. К.: Центр учбової літератури, 2011. 520 с.
9. Литвин Н. Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ): підручник. 2-ге вид., доп. і перероб. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 676 с.

Методичне забезпечення

1. Нестеренко І.В. Робоча програма з дисципліни «Облік у банках» для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» – Х.: ДБТУ, 2023.
2. Нестеренко І.В. Практикум з дисципліни “ Облік у банках ” для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» – Х.: ДБТУ, 2024.
3. Нестеренко І.В. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з дисципліни “ Облік у банках ” для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» – Х.: ДБТУ, 2024.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		% від остаточної оцінки БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на практичних заняттях

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.